

Streszczenie

KSZTAŁTOWANIE SYSTEMU TERENÓW ZIELENI MIEJSKIEJ NA PRZYKŁADZIE RZESZOWA

W pracy doktorskiej rozważano zagadnienia związane z terenami zieleni, a zasadniczym przedmiotem szczegółowych badań stał się Rzeszów. Miasto, obecnie o powierzchni 120,04 km², liczy 188 606 mieszkańców. Od 2006 r. do 2018 r. poszerzyło swe granice dwukrotnie. Dzięki temu pozyskano nowe tereny inwestycyjne, wybudowano kolejne osiedla mieszkaniowe. W 2018 r. Rzeszów podzielony był na 30 jednostek administracyjnych – osiedli. W związku z tym, oprócz innych ważnych kwestii w mieście, istnieje problem kształtowania spójnego systemu terenów zieleni.

Założony cel pracy to pokazanie, iż tworzenie terenów zieleni jest czynnikiem wpływającym na poprawę jakości przestrzeni miejskiej, krajobrazu i jakości życia mieszkańców. Kwestie prezentowano z pozycji teoretycznej kształtowania systemu, zbadano też jak oceniają istniejące tereny zieleni mieszkańcy. Podjęte działania miały na celu upowszechnienie idei kształtowania ciągłego systemu terenów zieleni oraz wskazanie możliwości jego tworzenia na terenie Rzeszowa.

Praca składa się z siedmiu rozdziałów. W pierwszym przedstawiono problematykę badawczą, cele naukowe i praktyczny, tezę i zakres pracy – tematyczny, terytorialny, czasowy. Opisano też metody badań oraz podstawowe pojęcia i definicje stosowane w pracy. W rozdziale drugim omówiono stan badań koncentrując się na następujących zagadnieniach: klasyfikacja terenów zieleni miejskiej, jej wielofunkcyjność, system terenów zieleni miejskiej jako element krajobrazu i kompozycji przestrzennej miasta oraz historia, stan i rozwój terenów zieleni miejskiej Rzeszowa.

W dalszych częściach omówiono rozwój historyczny Rzeszowa ze szczególnym uwzględnieniem terenów zieleni, także w jej historycznym rozwoju. W pracy poddano je analizom – ich postać, przekształcenia i zapisy w dokumentach planistycznych z różnych okresów. Rozważany system terenów zieleni jako element planowanej kompozycji urbanistycznej pojawił się w dokumentach planistycznych śladowo przed wojną i związany był z COP-em, a następnie w dokumentach powojennych w kolejnych ogólnych planach zagospodarowania przestrzennego. Najpełniejsza implementacja przepisów została przedstawiona w planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego Rzeszowa z 1992 r.

Celem całościowego zrozumienia obecnej struktury miasta, a także zbadania sposobu rozłożenia w nim terenów zieleni przeanalizowano kolejne najnowsze dokumenty m.in.: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Rzeszowa, Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Rzeszowa, Strategię rozwoju województwa podkarpackiego 2007–2020, Raporty o stanie miasta.

Opracowano inwentaryzację stanu istniejącego terenów zieleni publicznej i wspomagającej, ze szczególnym uwzględnieniem parków publicznych. Obecnie jest ich w Rzeszowie 14, każdy z nich scharakteryzowano według analogicznych danych w tabeli.

Przeprowadzono badania ankietowe, które miały na celu określenie wpływu systemu terenu zieleni Rzeszowa na jakość życia mieszkańców. Sprawdzone również możliwości kształtowania systemu terenów zieleni Rzeszowa na przykładzie wybranych planów zagospodarowania przestrzennego.

Efektom finalnym było opracowanie map: identyfikacja istniejących terenów zieleni publicznej urządzonej oraz terenów zieleni wspomagającej na terenie Rzeszowa, powierzchnia terenów zieleni publicznej i zieleni wspomagającej w stosunku do terenów zabudowanych, rozmieszczenie terenów zieleni publicznej na obszarze rzeszowskich osiedli, schemat koncepcji systemu terenów zieleni miasta Rzeszowa.